İKRİME BİN EBÎ CEHİL (radıyallahü anh)

Eshamı kiramdan. Neseb ve silsilesi; İkrime bin Ebî Cehil Amr bin Hişâm bin Mugîre bin Abdullah bin Amr bin Mahzûm el-Kureyşî el-Mahzûmî'dir. Ebû Cehlin oğludur. Önce İslâm'a büyük düşman iken Mekke'nin fethinden sonra müslüman oldu. Mekke'nin feth edildiği gün öldürülmesi emir buyurulan altı kişiden biriydi. O gün Yemen'e kaçmak için gemiye bindi. Yolda fırtına çıkıp gemi batmak üzereyken "Kurtulursam Muhammed'in (aleyhisselâm) ayaklarına kapanacağım." diye niyet etti. Kurtulup, Yemen'e varınca müslüman oldu. Hanımı ve amcasının kızı olan Ümmî Hakîm, Mekke'nin feth edildiği gün îmân edip, kocası İkrime için de Peygamberimizden (aleyhisselâm) emân (af) almıştı. Yemen'e giderek İkrime'ye "İnsanların en üstünü, en halimi ve en kerîmi olan zât tarafından sana emân getirdim. "Senin için Resûlullah'tan (aleyhisselâm) emân istedim. Eshâbına "Allahü teâlâ'nın emânında olsun, kimse ona taarruz eylemesin" buyurdu diyerek kocası İkrime'yi müjdeledi. İkrime, hanımı ile Mekke'ye dönüp Resûlullah'ın (aleyhisselâm) huzûruna geldi.

Resûl-i ekrem, İkrime'nin geldiğini görünce ridası olmadığı halde ona doğru gelerek ayakta karşıladı, kucaklaştılar. Sonra Resûl-i ekrem oturdular, İkrime ve hanımı da emir buyurunca oturdular. Zevcesinin yüzü kapalıydı. Bundan sonra İkrime Peygamberimize, zevcem benim için sizden emân aldığını söyledi. Bu sebeple geldim dedi. Resûl-i ekrem "Zevcen doğru söylemiş, sen emniyettesin" buyurdu. İkrime de "Yâ Resûlallah!. Önceki yaptıklarıma pişman oldum. Bana İslâmiyeti talim et dedi. Resûlullah efendimiz İslâmı talim ettiler. İkrime, Allahtan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ediyorum diyerek müslüman oldu. Peygamber efendimiz de cenâb-ı Hakka duâ ederek onun için af ve mağfiret talebinde bulundu. Hazreti İkrime, müslüman olduktan sonra Resûl-i Ekrem ile beraber

Medine'ye gitti- Orada yerleşti. Hicretin Onuncu yılında Resûlullah (aleyhisselâm) tarafından Hevazin'e zekât toplayıcı olarak gönderildi. Hazreti Peygamberin vefâtında İkrime (radıyallahü anh) hazretleri Yemen'in Tebâle şehrinde bulunuyordu. Bu sebeple Resûl-i Ekrem'in vefâtında Medine'de bulunamamıştı.

Hazreti Ebû Bekir, hicri onbirinci yılda Hazreti Ömer'i hac emiri olarak tayin etti. Ertesi sene de kendisi Umre yapmak için Mekke'ye gitti. Bu sırada İkrime bin Ebû Cehil, Hazreti Ebû Bekir'in evine giderek onunla birlikte babası Ebû Kuhafe'nin elini öptü. Eve girişleri sırasında Attab bin Useyd, Süheyl bin Amr, İkrime bin Ebî Cehil ve Haris bin Hişam, Hazreti Ebû Bekir'e: "Selâmün aleyküm ey halifet'ü Resûlillah" dediklerinde, Resûl-i ekremin ismi zikredilmesinden dolayı Hazreti Ebû Bekir ağlamıştır.

Hazreti Ebû Bekir devrinde İkrime (radıyallahü anh) bir ordu ile Yemame'de bulunan ve yalancı Peygamberlik dâvasına kalkışan Müseyleme'tül-Kezzab üzerine gönderildi. Fakat yardımcı kuvvetleri beklemeden Müseyleme'ye hücum edince mağlup oldu. Bunun üzerine Hazreti Ebû Bekir onu, önce Umman tarafında bulunan Huzeyfe'nin (radıyallahü anh) yanına yardımcı kuvvet alarak gönderdi." Burada vazîfesini yaptıktan sonra Mehre'ye yolladı. Mehre halkının İslâmiyeti kabûlü ile Hazreti İkrime ordusu ile birlikte Yemen'e gönderildi. Yemen'deki bütün mürtedleri ortadan kaldırdı. Daha sonra Medine'ye geri döndü. Bu defa Hazreti Ebû Bekir onu, bir ordu ile birlikte Suriye tarafına gönderdi. Burada Ecnadin'de Bizanslılarla savaştı. Bu savaşta ağır yaralandı. Sonra Medineye geri döndü. Daha sonra Yermük savaşına katıldı. Bu savaşta oğlu ile birlikte Hicrî 15 (m. 636) yılında şehid oldu. Ecnâdin muharebesinde şehîd olduğunu söyleyenler de vardır.

Hazreti İkrime'den hadîs rivâyet edilmemiş fakat, Eshâb-ı kirâm'dan bazıları onun müslüman oluşu ve harplerde gösterdiği kahramanlıklar hakkında birçok rivâyetlerde bulunmuşlardır.

Hazreti İkrime, İslâmiyetle şereflenince çok samimi bir müslüman olmuştur. Bu samimiyetinin nişanesi olarak savaştan savaşa at sırtında yıldırım gibi koşmuştur. Cesâretli ve çok iyi bir kumandandı. Müslümanlığa gönülden bağlanmıştı. İbn-i Ebî Müleyke hazretlerinin bildirdiğine göre, Kur'ân-ı kerîmi eline alınca önce alnına koyar sonra ağlamaya başlardı. Başka bir rivâyetde Eshâb-ı kiramın ileri gelenlerinden Hazreti Huzeyfe şöyle anlatıyor: "Yermük muharebesinde idi. Çarpışmanın şiddeti geçmiş, ok ve mızrak darbeleri ile yaralanan müslümanlar düştükleri sıcak kumların üzerinde can vermeye başlamışlardı. Bu arada ben de, güç belâ kendimi toparlayarak, amcamın oğlunu aramaya başladım. Son anlarını yaşayan yaralıların arasında biraz dolaştıktan sonra, nihâyet aradığımı buldum. Fakat ne çare!... Bir kan seli içinde yatan amcamın oğlu, göz işâretleri ile bile zor konuşabiliyordu. Daha evvel hazırladığım su kırbasını göstererek dedim ki:

"Su istiyor musun?" Belli ki istiyordu. Çünkü dudakları hararetten âdeta kavrulmuştu. Göz işâreti ile de "Çabuk, halimi görmüyor musun?" der gibi bana bakıyordu Ben kırbanın ağzını açtım suyu kendisine doğru uzatırken biraz ötede yaralıların arasında Hazret-i İkrime'nin sesi duyuldu:

"Su! Su! Ne olur, bir tek damla olsun su!"

Amcamın oğlu Haris bu feryadı duyar duymaz göz ve kaş işâretleriyle suyu hemen Hazreti İkrime'ye götürmemi istedi. Kızgın kumların üzerinde yatan şehîdlerin aralarından koşa koşa Hazreti İkrime'ye yetiştim ve hemen kırbamı kendisine uzattım, İkrime hazretleri elini kırbaya uzatırken Hazreti Iyaş'ın iniltisi duyuldu.

"Ne olur bir damla su verin. Allah rızası için bir damla su!"

Bu feryadı duyan Hazreti İkrime, elini hemen geri çekerek suyu Iyaş'a götürmemi işâret etti. Suyu o da içmedi. Ben kırbayı alarak şehîdlerin arasından dolaşa dolaşa Hazreti Iyaş'a yetiştiğim zaman kendisinin son nefesinde kelime-i şehâdeti söylediğini duydum. Benim getirdiğim suyu gördü. Fakat vakit kalmamıştı... Başladığı Kelime-i Şehâdeti ancak bitirebildi. Derhal geri döndüm, koşa koşa Hazreti İkrime'nin yanına geldim; kırbayı uzatırken bir de ne göreyim! Onun da şehîd olduğunu müşâhede ettim. Bari dedim amcamın oğlu Hazreti Hâris'e yetiştireyim. Koşa koşa ona geldim, ne çare ki o da ateş gibi kumların üzerinde kavrula kavrula rûhunu teslim eylemişti.

Hayatımda bir çok hâdise ile karşılaştım. Fakat hiçbiri beni bu kadar duygulandırmadı. Aralarında akrabalık gibi bir bağ bulunmadığı halde, bunların birbirine karşı bu derece fedakâr ve şefkatli halleri gıpta ile baktığım en büyük îmân kuvveti tezahürü olarak hafızama adetâ nakşoldu!...

Hazreti İkrime şehîd olduğunda üzerinde 70'den fazla kılıç ve mızrak yarası vardı.

1) Vâkıdî, megâzî, cild-2, sh. 825

2) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-2, sh. 39, cild-5, sh. 444

3) El-İstiâb cild-3, sh. 148

4) El-İsâbe cild-2, sh. 496

5) Şezerât-üz-zeheb cild-1, sh. 28